

# ПОСРЕЩАНЕ НА ТРУДНОСТИТЕ



1. 

Старецът каза: “Когато човек вярва в Бога, в Христа и в бъдещия живот, за него този живот става пуст и той трябва да си приготви паспорта за другия. Ако някой го обиди, нека се радва, защото така придобива нещо за небесния живот. Колкото един човек търпи обиди от другите в този живот, толкова се обогатява в бъдещия.”
2. Старецът каза: “Малко са хората, които могат да понесат нещастieto. Повечето страдат, защото не разбират най-дълбокия смисъл на живота. Когато някой разбере дълбокия смисъл на живота, тогава всички неща тръгват правилно.”
3. Старецът каза: “Човек, който не вярва в Бога и в бъдещия живот, осъжда навеки душата си и живее без утешение в този живот. Нищо не може да го утеши. Безпокои се, че губи живота си, притеснява се, ходи при психиатри, които му дават таблетки и го съветват да се поразвлече. Човекът взема таблетки, замайва се, а след това ходи тук и там, за да разглежда забележителности и да забрави стреса.”
4. Отец Паисий разказваше: “Един учител имаше седем-осем деца. Беше на около петдесет години. На едно от децата му излезе нещо на окото. Изследваха го, откриха тумор и отстраниха окото. Всички деца в училище се надсмиваха над горкото момиче. Как да се утеши, горкото? Помислих си да му помогна. Защото беше на дванадесет години и вече разбираше някои неща. Горкото, то не знаеше какво е утешение. Казах на учителя, че душите, които посрещат нещастieto чрез славословие на Бога, в бъдещия живот ще бъдат заедно с изповедника Пафнутий, на когото извадили окото заради любовта му към Христа. Горкият учител разбра това и трепна от радост. Това не беше лъжливо утешение. Това беше действителност. Той видя, че тук няма несправедливост, защото Бог не върши несправедливости. Вярвам, че в Съдния ден Бог ще възнагради това дете.”
5. Старецът каза: “Скърбите очистват и просветляват човека. Няма нищо по-високо от това. Важна е и молитвата: “Господи Иисусе Христе...” Блаженият отец Тихон казваше, че “Господи Иисусе Христе” струва 100 драхми, а “Слава Тебе, Боже” – 1000 драхми. Той искаше да каже, че “Слава Тебе, Боже” има много по-голяма стойност. Ако първото е необходимост, която човек чувства, и ще не ще, трябва да го иска от Бога, то второто е подвиг: човек търпи и благодари на Бога!”
6. Старецът каза: “Човек трябва да се радва, когато постъпват несправедливо с него. Но не трябва преднамерено да търси това, тъй като в подобно действие няма любов.”
7. Старецът каза: “Когато постъпват несправедливо с вас, приемайте това като голямо



благословение.”  
Христос

Предателство, залавяне и съд над

8. Старецът каза: “Когато постъпват несправедливо с някого, той трябва да гледа на обиждащия го като на свой благодетел, тъй като той му събира богатство за бъдещия живот. Бог знае едно-друго. Той вижда по-далече и е заинтересован, като добър Баща, всеки човек да бъде близо до Него в рая. Той дава на всеки това, което ще му помогне да си осигури рай. То може да бъде изпитание, може да бъде нещо друго. Но човек трябва да разбере това и да не се притеснява. В противен случай ще загуби част от наградата си.”
9. За това как трябва да посрещаме изпитанията, старецът каза: “Да си представим, че съм се родил инвалид, без ръце и крака, напълно неподвижен и неспособен да помръдна. Ако приема това с радост и славословие, Бог ще ме причисли към изповедниците. Толкова малко трябва да направя, за да ме причисли Бог към изповедниците! И когато сам се блъсна с колата си в скала и приема случилото се с радост, Бог ще ме причисли към изповедниците. Какво повече мога да желая? Бог ще признае дори резултата от собственото ми невнимание, ако го приема с радост.”
10. Старецът каза: “Много хора не посрещат правилно изпитанията, и се оплакват. У някои това се разпространява дори и върху родителите. Но какво са виновни те? Хората дават това, което могат да дадат като хора. Дават плътта. А душата дава Бог. И така, да предположим, че Бог и човекът създават човек. Тогава с какво са виновни родителите, ако детето се роди инвалид?”
11. Старецът каза: “Бог ни изпраща благословения, за да ни даде рай. Изпраща на всеки човек. За съжаление, ние пропускаме тези благоприятни случаи. Доколкото можете, посрещайте изпитанията с радост и славословие, и разбирайте най-дълбокия им смисъл, за да ще намерите покой в този свят.”
12. Старецът каза: “Ако в този свят изпълниш това, което си длъжен, ще се спасиш. Ако добавиш още нещо към него, ще получиш и монета в повече. Ако някой яде бой несправедливо, ще получи пълна награда. Хората с най-благочестив живот често търпят изпитания, с тях се случва най-лошото. Други, като виждат това, се питат защо Бог го е допуснал. Ще ви дам пример. Много добро семейство. И мъжът, и жената, и децата са много добри. Всички са църковни, всички се причастяват и т. н. Един ден минава някакъв пиян или луд, удрия съпруга и го убива без причина. След това хората, които са далече от Бога, казват: “Ето, вижте го. Вървеше с кръст в ръка, и затова пострада.” Но това е

безсрамие. Трябва да знаем, че Бог допуска да умират и съвсем невинни хора, за да даде възможност на крайно безсрамните да кажат това, което добрият разбойник казал на хуления: "Не се ли боиш от Бога? Ние страдаме справедливо, а този Човек не е сторил нищо. Нима не се боиш от Бога?"

13. Старецът каза: "Бог допуска някои да пострадат без вина, за да даде възможност на безсрамните да се опомнят. Тези, които търпят без вина, могат да станат най-любимите Божии чедра. Вярвам, че в рая Бог ще им каже: "Изберете си най-доброто място." Ето защо, когато търсим правата си, губим всичко. Губим и покоя си, губим и наградата си на небесата."
14. В центъра за новобранци в Коринт получих първото писмо от отец Паисий. Сред августовската жегла и безумната, сурова система в казармата, аз всеки миг бях изложен на духовна опасност. Не можех да понасям скандалите, крясъците и грубото отношение към новобранците. Но утешителните думи на отец Паисий ме укрепиха.

"Честният Кръст, 16 август 1971.

Брате мой в Христа Дионисий, радвай се в Господа!

Получих писмото ти и се зарадвах. Може би е по-добре, че не си отишъл на Синай, защото положението там не е много добро.

Сега потърпи малко. Времето ще мине бързо, и срокът на службата ще изтече. Във всеки случай това е съвсем естественият път: кесаревото кесарю, а Божието – Богу.

За съсредоточаването (по повод на шума) си спомняй училището, в което си бил. Тогава суматохата не те е изкушавала, но си следял урока, четял си през междучасията, без да слушаш какво става около тебе или какво говорят другите. Тогава си се боял да не получиш ниска оценка и да не останеш. Същото, и дори по-голямо внимание се изисква и сега, защото става дума не за оценките, а за спасението на душата.

И така: като имаш пред вид това нека умът ти не се разсейва, но да се съсредоточава в молитвата.

Не искам да те отегчавам повече. Само ти напомням, че сега в центъра има много трудности. По-нататък ще имаш възможност да се запознаеш с духовни хора.

Желая ти добро търпение. Христос и Пречистата да бъдат с тебе.

С любов в Христа, монах Паисий."

15. Някой попита стареца защо на едни Бог дава много изпитания, а на други – не. Мнозина се оплакват от това. И отец Паисий отговори: "Бог не Го интересува този живот, интересува Го другият. Бог е справедлив. Естествено, има и човешка справедливост. Събират се трима лъжесвидетели, обвиняват някого и съдиите са длъжни да го накажат. По-късно могат да се явят други свидетели, които да кажат истината и да го оправдаят. Какво да кажем? Мъчат се хората. Но има Божия справедливост, която не греши. Щастливи са тези, които ще бъдат оправдани в другия живот."
16. Много светски хора не очакват справедливост в другия живот и негодуват заради

несправедливостите и изпитанията, които се случват с тях в този живот. За тях старецът каза: “Трябва да укрепяваме вярата им. Ако не са укрепени във вярата, всичко ще ги измъчва. С атрофирала вяра те ще негодуват за всичко.”

17. Старецът каза: “Някои хора имат слаба вяра в Бога и малко сили да посрещат трудностите. Често се намесва и дяволът и създава трудности, за да придобие тези хора. Ето защо те се нуждаят от помощ. Спомням си, когато бях малък и изучавах дърводелство, инструментите падаха върху краката ми и ме удряха. Тогава казвах: “пусти да опустеят”, “в дън земя да потънат”, и т. н. Друг път нищо не казвах, но се дразнех още повече. А след това взех решение, и всеки път, когато се удрях, казвах: “Велико е името на Пресвета Троица” или “Слава Тебе, Боже”. И така дяволът си хвана пътя, защото разбрах каква е целта му. Трябва да знаем, че идват изпитания от Бога, но дяволът се вмъква и ги прави по-черни. Тук е трудността.”
18. Старецът каза: “Когато някой боледува, тогава може да разбере болката на другия. Бог ни дава болест, за да се разплащаме или за да натрупваме спестявания.”

*Автор: Дионисий Тацис*

*Източник: Да превърнеш чуждата болка в своя*

---

## **ЖИТИЯ НА СВЕТИИ ЗА 03.06.2015**

На 03.06.2015 отбелязваме паметта на:

Св. мчк Лукилиан и с него четири момци

Житие на Св.мчк Лукилиан и с него четири момци

[ЖИТИЕ НА СВЕТИ МЪЧЕНИК ЛУКИЛИАН И С НЕГО ЧЕТИРИ МОМЦИ - 03062015>Житие на Св.мчк Лукилиан и с него четири момци](#)

---

## **КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ПРАРОДИТЕЛСКИЯ ГРЯХ**

Това е грехът, който праотецът Адам извършил в Едемската градина, в която го поселил Творецът. Безгрешният, открит и безгрижен човек, като разумно и свободно същество бил длъжен да се подложи на изпитание, за да утвърди съзнателни взаимоотношения с Бога. За да потвърди свободния си избор, той бил длъжен да изпълни заповед – да не яде от дървото за познаване на доброто и злото.



Но човекът престъпил заповедта, не повярвал на Бога. С тази постъпка прародителите си навлекли тройна беда. Първо, не послушали Бога, Който дал заповедта. Второ, сама по себе си постъпката им била несправедлив, надменен и високомерен акт на неблагодарност към Твореца и Благодетеля; и трето, това било безразсъдно действие, тъй като прародителите знаели, че след непослушанието ще последва смърт.

Желанието да станат независими, равни на Бога, което с лъжа им внушил дяволът, било главната причина за отстъплението на човека. Прародителите мислели, че могат сами да станат богове, и следователно да не зависят от никого, но само се уподобили на сатаната, който ги въвел в заблуждение. Така се сбъднали словата на Троицата: Защото, в който ден вкусиш от него (от плода), бездруго ще умреш (Бит. 2:17).

Съгрешавайки, човекът паднал от голяма висота, което имало трагични последствия. Той загубил дара на благодатта на Светия Дух, който имал в себе си, бидейки създаден по образ Божий, и, обладавайки го, можел да изпълни своето предназначение – да стане подобен на Бога.

С откъсването си от източника на вечен живот, човекът изгубил възможността за безсмъртие, нетление и неизменност. Образът в него потъмнял, помрачил се и дошъл в съвършена немощ, но не се унищожил окончателно – както учат протестантите, нито останал неповреден – както учат католиците. След падението в човека останали понятие за доброто и способност за добродетели.

Но естеството на Адам напълно се развалило: той се подложил на неизбежно тление и смърт, залели го страсти, пожелания и похоти. Умът, лишен от източника на истинската светлина, се помрачил, бил въведен в заблуждение и започнал да служи повече на тварта, отколкото на Твореца. Човек в почит не ще пребъде; ще се уподоби на животните, които загиват. (Пс. 48:13) – казва псалмопевецът.

Всеки човек по рождение се съединява с природата на първия човек, тоест носи повреденото естество на Адам, предадено на смърт. По силата на това единство на човешката природа прародителският грях се предава по наследство.

Описвайки нашата трагедия, апостол Павел казва, че чрез непослушанието на един човек мнозина станаха грешни (Рим. 5:19) и на друго място отново: чрез един човек грехът влезе в света, а чрез греха – смъртта (Рим. 5:12).

Описвайки опорочаването на естеството в резултат от падението, той казва: А каквото правя, не зная; защото не това, що желая, върша, а онова, що мразя, него правя... а в такъв случай не аз вече върша това, а грехът, който живее в мене. (Рим. 7:15, 17).

Думите на апостол Павел в това неголямо описание ни убеждават, че прародителският грях е предизвикал опорочаване на нашето естество, което нашият Господ е излекувал с пребиваването Си тук, на земята.

*Автор: Стареца Йосиф Ватопедски*

*Източник: Атонски беседи*

---

## ИКОНАТА НА ПРАЗНИКА ПЕТДЕСЕТНИЦА

Леонид Успенски



постолите. Икона от Леонид Успенски от църквата "Три светители" в Париж. Сошествие Святого Духа на апостолов. Леонид Успенский. Из Трехсвятительского храма, Париж. Източник: sirota.ru

*[Слизането на Св. Дух над апостолите на Св. Петдесетница. Икона от Леонид Успенски от църквата "Три светители" в Париж. Източник: sirota.ru. Композиционната схема, върху която се изобразява Слизането на Св. Дух на Петдесетница е от древност в основата на изобразяването на църковните събори, защото съответства изцяло с апостолските думи: "Угодно бе на Светаго Духа и нам" (Деян. 15:28).]*

В традиционната икона на Света Петдесетница ("Слизане на Св. Дух") винаги се изобразяват дванадесетте Апостоли, седящи в Сионската горница. Както обикновено на иконите, където действието става в някакво здание, това действие е изобразено не вътре, а на фона на зданието. С това се показва, че значението на събитието, което става на определено място и в определено време не се ограничава с даденото място и с определения момент във времето.

В горната част на иконата, над Апостолите символично е изобразено небето във вид на полукръг, от който над тях се спускат лъчи.

Долу, в арка е изобразен светът (на гръцки - космос), като мъж в царски одежди, който държи в ръце плат с дванадесет свитъка.

Апостолите са изобразени седящи един срещу друг, в два реда, които завършват в горната част

с първовърховните Апостоли свв. Петър и Павел.

## Невидимото присъствие

“Душата на всеки празник е присъствието на този, когото празнуват -казва митрополит Филарет Московски. (Митрополит Филарет Московски и Коломенски, Слово на Петдесетница, Слова и речи, т.1, Москва, 1873, с.65). В иконата “Слизане на Св. Дух видим образ на това главно лице, на което е посветен празника, няма. Защото “Светият Дух при Своето слизане разкрива общата природа на Светата Троица, но скрива Своята Божествена Личност. Той остава, така да се каже, скрит зад Своя дар. Ето защо на иконата е изобразено само това, което е достъпно за нас. Свободното място, подчертаващо отсъствието на видимия образ на Божеството, насочва към друг вид познание – духовно познание, което се дава на човека чрез слизането на Светия Дух.

## Основните свойства на Църквата, изразени в иконата

В иконата “Слизането на Светия Дух” е показано първото най-главно свойство на Църквата – **единството**.

*“Когато (Всевишният) изпращаше огнените езици, призова всички към единство; и единогласно славим Всесветия Дух” – се пее в кондака на Петдесетница.*

Това единство е израз на целия живот на Църквата, нейна същност. Това е единството на Тялото Христово, Кое не може да се разделя, единството като първо и основно свойство на Църквата, “защото чрез един Дух всички сме кръстени в едно тяло” (1Кор.12:13). Затова на иконата е изобразен събор на равночестни членове, обединени чрез общ благодатен живот. Като запазва индивидуалните черти на Апостолите, иконата ги вписва в една обща форма, спояваща ги заедно в строг йерархичен ред – израз на единството на техния общ живот.

Иконата изобразява Апостолите с ореоли и огнени езици над тях.

*“Днес Духът на Отца дарува на тленното (човешко) естество начало на обожествяването...”*

*(трипеснец, втори тропар на девета песен в петък преди Св. Троица).*

Като отделна човешка личност всеки апостол приема своето лично освещаване, дар на святост, начало на обожествяване. Но дарът на Светия Дух, Който всеки от присъстващите е приел във вид на огнен език, е слязъл над цялата Църква. Пълнотата на изпълващия всичко във всички Дух Свети, това е **светостта**, дадена на Църквата като Тяло Христово. Тя е източникът и целта на нейното съществуване.

Двете първи свойства на Църквата – единството и светостта, обуславят третото ѝ свойство – нейната съборност. Разширяването на апостолския кръг, подчиняването на всички образи на единната форма и на общия вътрешен ритъм на иконата не налага върху Апостолите печата на еднообразието. Всеки от тях запазва своя собствен лик. Чрез това многообразие в единството и единство в многообразието се изразява устройството на Църквата – единна по същество и състояща се от много лица; изразява се нейната съборност. Чрез монолитната група на

Апостолите, споени сякаш от огъня на Светия Дух, от пламъка на новия жизнен принцип на любовта, иконата показва не външната страна на събитието, не състоянието на Апостолите, което за невярващите около тях изглеждало като пиянство, а неговата духовна същност - недостъпният за погледа на непросветените нов живот на Църквата в Светия Дух.



И накрая - Църквата е **апостолска**. Тя е основан а чрез Апостолите и върху Апостолите. В тяхната проповед се съдържа цялата пълнота на нейното вероучение и пак върху тях се гради нейната власт да връзва и да развързва.

Апостолите се изобразяват на иконата като благославящи. Това е онзи жест на благословение, чийто източник се явява благословението на Христа при Неговото възнесение, благословение предадено от Него на Апостолите, а чрез тях - на техните приемници и на всички онези, които ще бъдат благославяни от тях.

И така, празникът на Светия Дух е празник на Църквата. Ако на св. Литургия в първия ден на Петдесетница се пее прокимен на Апостолите:

*“Техният звук се носи по цяла земя и техните думи до краищата на вселената”.*

А на втория ден на празника - деня на Светия Дух се пее прокименът на шести глас:

*“Спаси, Господи, Твоите люде и благослови Твоето наследство”.*

Това наследство е Едната Свята Съборна и Апостолска Църква, непрестанно и неизменно съхраняваща приемството, учението и даровете на Св. Дух, които тя е получила чрез Апостолите, начело с лика на дванадесетте, като нейно основание.

Източник: <http://www.pravoslavieto.com/>

---

# ЗА СВЕТИЯ ДУХ КАТО ЛИЧНОСТ

В тази статия ще посоча няколко доказателства за личността на Св. Дух. Ще дам отговор на въпроса: какво говори Библията за Св. Дух като личност.



От самото начало Св. Дух следва да се разглежда като личност. Без това не е възможно да се разбере Неговото действие, да се влезе в правилно взаимоотношение с Него и да се изпита неговото благодатно и могъщо влияние.

Понякога някои християни се опитват да правят разбор на действията на Св. Дух, преди да са се запознали със Самия Него като личност. Такъв метод, неправилен поначало, поражда вълна от заблуди, неразбиране, нездрав ентусиазъм, лъжлив огън и фанатизъм.

Ние вярваме, че Св. Дух е третото лице на Св. Троица. Той е равночестен на Отца и Сина. В Символа на вярата тържествено изповядваме: „Вярвам... и в Духа Светаго, Господа, Животворящия, Който от Отца изхожда“. И въпреки това малко знаем за Него.

В Свещ. Писание се разкриват ясно величествените творчески промислителни действия на Бога Отца в историческия живот на човечеството от „создания мира“. Св. Евангелие ни повествува за безмерното снизхождение на Бога Син. Ние знаем, че „Словото стана плът и живя между нас пълно с благодат и истина. И ние видяхме славата Му, слава като на единороден от Отца“ (Йоан. 1:14).

Нам е близък и свой историческият образ на Иисуса Христа и ние сме готови в умиление да паднем на колене пред Него и да извикаме като св. апостол Петър: „Ти си Христос, Синът на живия Бог“ (Мат. 16:16).

Човешкото съзнание обаче стои безмълвно пред Св. Дух; човешкото сърце е затворено и студено за животворната топлина на божествената Му сила и действие. Ние не познаваме Този, Който е „навсякъде и всичко изпълва“, чрез диханието на Когото светът се държи, животът съществува и се развива. Не познаваме Този, Чието действие в света е не толкова в материални образи и постижения, колкото в „сили и явления на духа“.

Ние сме чужди на тайнствения дух Божи, Който непостижимо действа в тайнствените глъбини на човешкото същество, просветлява ни, възражда ни и ни претворява в „нова твар“.

Потънали в грубата проза на живота, ние сме станали нечувствителни за тихия повей на Св. Дух, Който иска да ни освободи от веригите на плътта и земята и ни издига в свободата на чистата духовност.

## I. Доказателства, че Св. Дух е личност

Първото доказателство, че Св. Дух е личност, намираме в Библията. Последната приписва на Св. Дух всичко, което в даден план има белези, признаци, свойства, качества на личност.

Кои са истинските признаци на личността? – Това са *мисълта, чувството и волята*. По този начин личности са всички ония живи същества, които осъзнават, чувстват, желаят. Когато става дума за това, че Св. Дух е личност, някои предполагат, че Той има ръце и крака, пръсти и нокти, очи и уши, уста и нос и т.н.

Тук следва да се отбележи обаче, че всички тези органи са признаци не на личността, а на физиката, на тялото. Признаците на личността са *знание, чувство и воля*. Всяко същество, способно да знае, да чувства и да желае, е личност, независимо от това дали то има тяло или няма.

Със свършването на земния живот – до Второто пришествие на Господ Иисус Христос, всички ще бъдем временно без тела. По думите на св. *ап. Павел* ние ще продължим да желаем: „... Винаги сме спокойни и, като знаем, че докле живеем в тялото, се отдалечаваме от Господа (понеже с вяра ходим, а не с виждане), имаме дръзновение и по-скоро желаем да напуснем тялото и да се приберем у Господа” (2 Кор. 5:6-8).

Въпреки това ние няма да прекратим своето съществуване като личности. Ще си останем такива, макар че няма да имаме тела. Всяко живо същество, притежаващо знание, чувство и воля, е личност. Всички тези признаци на личността словото Божие приписва и на Св. Дух.

а) Да разгърнем св. Библия. – Ние намираме трите лица на Св. Троица в първите три стиха на Библията.

„В начало Бог сътвори небето и земята” (Бит. 1:1). Тук имаме Бог Отец.

„А земята беше безвидна и пуста; тъмнина се разстилаше над бездната, и Дух Божи се носеше над водата” (Бит. 1:2). В този стих вече се говори за Бог Дух Свети.

„Рече Бог: да бъде светлина. И биде светлина” (Бит. 1:3). Тук излиза вече Словото, Бог Син.

По този начин *трите Лица* (Ипостаси) на Пресветата Троица ясно се открояват в първите три стиха на Библията.

Духът Божи се е носил над първичния космически хаос и с животворната Си топлина е оживотворявал материята. Светият Дух е участвал в Божието предвечно решение да бъде сътворен човекът „по Божи образ и подобие” (Бит. 1:26-27) и чрез тайнственото Си наитие превърнал първия човек в „жива душа” (Бит. 2:7).

Духът Божи невидимо е ръководил древните библейски патриарси и поддържал в съзнанието им светлината на истинското богопознание. Той пазеше сърцето и просветляваше ума на

*патриарх Йосиф*, за когото египетският фараон каза: „Ще намерим ли такъв като него човек, у когото да има Дух Божий?“ (Бит. 41:38).

Св. Дух преизпълваше великия законодател *Моисей* и му даваше смелост да води еврейския народ през пустинята към Обетованата земя. А когато слезе от планината Синай, той беше цял озарен от благодатната светлина на Св. Дух: „Лицето му изпущаше зари... и всички Израилеви синове видяха Моисея, и ето, лицето му светеше“ (Исх. 34:29-35).

Св. Дух говореше чрез устата на старозаветните пророци чрез тях възвестяваше волята Господня и поддържаше надеждата за обещания Спасител (Деян. 28:25). „Защото никога по човешка воля не е изречено пророчество, но от Дух Свети просветлявани са говорили светите Божии човечеци“ (2 Петр. 1:21).

Духът Божий гореше в сърцето на св. *пророк и цар Давид* и устата му изпяха най-хубавите песни, каквито човешкото сърце досега е пяло на Бога. А когато св. *пророк Иеремия* реши да мълчи и да не пророчества, той усети в себе си огъня на Св. Дух, Който гореше и разпалваше сърцето му да говори смело и да възвестява страшните Божи предупреждения.

В ония тъмни времена на грех и нравствено безсилие, когато човечеството се луташе в заблуждения и беше изгубило вяра в собствените си сили, светлината на Божия Дух не угасна. Тя невидимо просветляваше някои личности, за да посочват те на човечеството пътя на Вечната истина: „Светлината свети в мрака и мракът я не обзе“ (Йоан. 1:5).

б) Да отворим Първото послание на св. *ап. Павел* до Коринтяни (2:11). Там четем: „Понеже кой човек знае, какво има у човека, освен човешкият дух, който живее у него? Тъй и Божието никога не знае, освен Божия Дух“.

Тук на Св. Дух се приписва *знание*. С други думи, Св. Дух не само е освещаване и укрепване на нашето съзнание, за да познаем истината, която без Него така и не можем да видим. Той е личност. Той знае цялата същност на Св. Троица. И постепенно ни открива Своите знания.

А когато се изпълниха времената (Гал. 4:4) да се яви Примирителят (Бит. 49:10), Св. Дух осени девическата утроба (Лука. 1:35) и се извърши великата тайна на Боговъплъщението: Син Божий стана Син Човечески, във всичко подобен нам, освен в греха. В Юдейската пустиня, при река Йордан, светът видя най-могъщото и най-пълното изявяване на триединния Бог: из дълбините на небесата се чу гласът на Предвечния Отец, във водите на Йордан се кръщаваше Единородният Син на Отца, а във висините над Господа Иисуса затрептя във вид на гълъб Св. Божий Дух. И засвидетелства св. *Йоан Кръстител*: „Видях Духа да слиза от небето като гълъб и остана върху Него“ (Йоан. 1:32).

в) Да се обърнем сега към Първото послание на св. *апостол Павел* до коринтяни (12:11), в което се казва: „Всичко това го произвежда един и същият Дух, като разпределя всекому поотделно, както си иска“.

От този текст се вижда, че Св. Дух, Който е божествена личност, след като ни овладее, след като ни изпълни, започва да ни ръководи по Своята воля.

Това положение е една от основните истини, отнасящи се до Св. Дух. Ние следва винаги да

помним това, ако искаме да имаме правилно общение с Него.

г) Сега да отворим Посланието до римляни (8:27). Тук четем: „А Оня, Който изпитва сърцата, знае каква е мисълта на Духа, понеже Тоя по волята на Бога ходатайства за светиите”.

В гръцкия оригинал „мисълта” се обозначава с думата *φρονεω*. Тази дума има по-широк смисъл. Тя включва в себе си понятието за мисълта, чувството и волята. Тук се има предвид онова понятие, както и в 7-мия стих на същата тази глава, където се говори, че „плътското мъдруване е вражда против Бога: на закона Божи то не се покорява, нито пък може”. Даденото място следва да се разбира в смисъл, че „вражда против Бога” са не само плътските мисли, но и всеки плътски нравствен и мислещ живот.

д) Сега да се обърнем към твърде забележителното място в Посланието към римляни (15:30). Тук четем: „Прочее, моля ви, братя, заради Господа нашего Иисуса Христа и заради любовта на Духа, да ми спомагате в молитвите си за мене към Бога...”

В този стих ми се иска особено да подчертая израза „*любовта на Духа*”. Каква дълбока, каква чудна мисъл, какво превъзходно свидетелство! Тези думи ни учат, че Св. Дух ни люби с най-нежна любов.

Вън от всяко съмнение е, че за нашето спасение трябва да бъдем благодарни за любовта на Св. Дух в същата степен, в каквата и за любовта на Бог Отец и Бог Син.

Ние бихме погинали безусловно, ако Бог Отец не бе обърнал внимание на безнадеждността на нашето положение. Ние бихме отишли във вечна мъка, ако Небесният Отец, предвидил нашето грехопадение и отдалеченост от Него, не бе изпратил Своя Единороден Син, Който умря на кръста на Голгота за нас. Ние бихме погинали, ако Господ Иисус Христос, Божият Син, в Своята безмерна любов към нас и в послушанието на Отца, не бе се въплътил в този свят и не бе отдал Своя живот като пълноценна изкупителна жертва за нашите грехове. Ние бихме съвсем погинали, ако Св. Дух в своята несравнима любов към нас и в послушанието на волята на Отца и Сина не беше се явил в този свят и не беше ни изискал от нашата безвъзвратна обреченост.

Св. Дух е „вървял” ден след ден след нас, седмица след седмица, месец след месец и година след година. Св. Дух не ни е оставил дори и когато ние в своето упорство не сме искали да Го слушаме и когато сме обръщали гръб към Него.

Дни и години Св. Дух е вървял неотклонно с нас дотогава, докато ни вразуми, за да осъзнаем нашата обреченост. Св. Дух ни е посочил Господа Иисуса Христа като наш личен Спасител. Св. Дух ни е направил способни да приемем Христа за наш личен Спасител и Господ.

е) Да отворим сега книгата на пророк *Неемия* (9:20). Там четем: „Ти им даде Твоя благ Дух, за да ги поучава, и не отнимаше маната Си от устата им, па и вода им даваше за утоление на жаждата им”. Или да разтворим книга Премъдрост Соломонова (9:17), където се говори: „А волята Ти кой би познал, ако не беше дарувал премъдрост и не беше пратил отгоре Твоя Свети Дух?”

В Стария Завет се говори за личността на Св. Дух, както и в Новия Завет. Разбира се, в Стария

Завет учението за Св. Дух се среща не така често, както в Новия. Главното известие на Стария Завет е *Божие единство*, както е открито то на Израил (Второз. 6:4), за разлика от политеизма на околните народи (Ис. 43:10; 45:5, 6. Второз. 4:35).

Това единство е сложно понятие. Например Бит. 1:26. – „След това рече Бог: да сътворим човек *по Наш образ и по Наше подобие*“. Също Бит. 3:22 – „И рече Господ Бог: ето, Адам стана *като един от Нас* да познава добро и зло“.

Че това подобие не е ангелско и че този очевиден съвет относно сътворението на човека е бил в кръга на Божеството, се вижда от 1:27: „И сътвори Бог човека по Свой образ, по Божи образ го сътвори...“

Думата, употребена за „Бог“ в тези ранни сведения на книга Битие („Елохим“), е съществително в множествено число. Фактически, когато човек намери окончанието „им“ в еврейските съществителни, те имат множествено значение. Напр. Второз. 6:4 в български превод гласи: „Слушай, Израилю: Господ, Бог наш, е Господ един“. Този стих в еврейската Библия гласи: „Слушай Израилю: Господ, нашите Богове, е един Господ“.

В Стария Завет намираме много лични изяви на Бога, наречени „теофании“ (Богоявления), особено: „Ангелът Господен“, „Ангелът Божи“, „ангелът на лицето Му“ (срв. Бит. 18:22; 22:15; 32:24-32. Съд. 6:20-22. Съд. 13 гл.). „И Ангелът на лицето Му ги спасяваше. По любовта Си и по благосърдието Си Той ги изкупи, взе и ги носи през всички древни дни“ (Ис. 63:9).

Кой е бил този Ангел? Отговорът се намира в 1 Кор. 10:4 – *Христос*. Думата „Ангел“ означава „вестител“ или „пратеник“ и може да има съответно приложение към Господа Иисуса Христа като идващ от „лицето“ или от „името“ на Бога.

Присъствието на Св. Дух и неговата активна дейност се виждат в пасажите като: Бит. 1:2. Съд. 6:34. Ис. 63:10.

ж) Сега да се обърнем към Посланието на св. ап. Павел до ефесяни (4:30). Тук четем: „И не оскърбявайте Светия Дух Божи, с Който сте запечатани за в деня на избавлението“. От този текст се вижда, че Св. Дух може да бъде оскърбен. С други думи, Св. Дух не е някакво сляпо и безлично влияние или пък сила, изливаща се в нашето сърце. Св. Дух е личност, Която ни обича много. Тази Личност е свята и извънредно чувствителна дори и за най-изтънчените и замаскирани форми на греха.

В дадения план Св. Дух се явява в права противоположност на нашата прародителка Ева, която не се уплаши от греха, дори в неговата най-груба форма. Св. Дух чува какво говорим и вижда какво правим. Той знае нашите мисли. Дори нашата най-отвлечена фантазия нито за миг не се изплъзва от Неговия контрол. Св. Дух се оскърбява, ако в нашите помисли, речи и действия се промъква нещо нечисто, несвято, неистинно, фалшиво, заядливо, завистливо, горделиво и изобщо нехристиянско.

**Второто доказателство**, че Св. Дух е личност, се изключва в следното: на Св. Дух се приписват такива действия, които могат да се осъществят само от личност.

а) Да отворим Първото послание на св. апостол Павел до коринтяни (2:10), където четем: „А

нам Бог откри това чрез Св. Дух, защото Духът прониква във всичко, дори и в дълбините Божии". Тук става дума за това, че Св. Дух изследва дълбините Божии.

Бидейки личност, Св. Дух сам изследва дълбините Божии и ни ги открива. Разбира се, че подобни действия могат да се осъществят само от личност!

б) Да се обърнем сега към Посланието на св. апостол Павел до римляни (8:26). Тук стои записано: „Също и духът ни подкрепя в нашите немощи; защото не знаем, за какво да се помолим, както трябва, но Сам Духът ходатайства за нас с неизказани въздишки". В това място от словото Божие се казва за Св. Дух, че Той прави онова, което е възможно само за една личност, а именно – Той се моли.

в) Да прочетем сега две тясно свързани помежду си места от Свещ. Писание. В първото от тях (Йоан. 14:26) се казва: „ Утешителят, Дух Свети, Когото Отец ще изпрати в Мое име, Той ще ви научи на всичко и ще ви напомни всичко, що съм ви говорил". Тук се говори за Св. Дух, че Той прави онова, което е възможно само за личността, а именно: „Той учи“!

В същото Евангелие от Йоан (16:13-14) е казано: „А кога дойде Оня, Духът на истината, Той ще ви упъти на всяка истина: защото от Себе Си няма да говори, а ще говори, каквото чуе, и ще ви възвести бъдещето. Той Мене ще прослави, защото от Моето ще вземе и ще ви възвести".

Тук Св. Дух отново ни се представя като жива личност и като личен Учител. Да притежаваме този Дух Свети е най-ценно християнско благо. Св. Дух е истинският автор на Библията. Ние усещаме диханието Му в тази свещена Книга. Св. Дух ни учи, обяснява и помага да осъзнаем дълбокото значение на Божието слово.

**Третото доказателство** за личността на Св. Дух е следното: в Свещ. Писание на Св. Дух се приписва *състояние*, което може да вземе само личността. Така напр. в св. Евангелие от Йоана четем: „И Аз ще помоля Отца, и ще ви даде друг Утешител, за да пребъдва с вас вовеки, Духът на истината, Когото светът не може да приеме, защото Го не види, нито Го познава: а вие Го познавате, защото Той с вас пребъдва и във вас ще бъде" (Йоан. 14:16-17).

Тук Господ Иисус Христос ни представя Св. Дух като Утешител, Който ще Го замести на земята. До Своето възнесение на небето при Отца Той беше приятел, стоящ до тях и готов да им помага при всяка нужда. Възнасяйки се на небето, Спасителят остави учениците Си със смутени сърца. Утешавайки ги, Той им казал, че след Неговото отхождане ще дойде един Друг, за да заеме Неговото място.

Отхождащият Христос говори: „Аз обаче ви казах истината; за вас е по-добре Аз да си замина; защото, ако не замина, Утешителят няма да дойде при вас; ако ли замина, ще ви Го пратя" (Йоан. 16:7). Можем ли да си представим, че нашият Господ би могъл да каже така, ако Неговият заместник беше не личност, а само някаква сила?

Нашият Господ каза, че вместо Себе Си ще изпрати Утешителя – Светия Дух.

И Господ дивно изпълни Своето обещание. В деня на Петдесетница, когато апостолите заедно със св. Дева Мария се молеха усърдно в Сионската горница, Той изпрати Св. Дух. И както в древност планината Синай се потресе от присъствието на Господа Йехова, тъй и Сионската

горница се потресе от съшествието на Божия Дух. И както някога Господ слезе върху Синай сред гръм и мълнии, тъй и Св. Дух слезе в Сион сред бурно дихание и в огнени езици, като реален символ на огнено кръщение.

Потресе се Сионската горница, защото Св. Дух идеше в света да разтърси друга една горница – горницата на човешкия дух, да събори из основи тая овехтяла от грехове горница и върху развалините ѝ да издигне нова – горница на възродения и обновен човешки дух.

Св. Дух слезе в огнени езици, за да изгори в човешката душа тръните на греха и я превърне в прекрасна градина на добродетели. Той слезе в огън, за да запали студеното човешко сърце с огъня на божествената любов, да го разгори с пламъка на божественото вдъхновение.

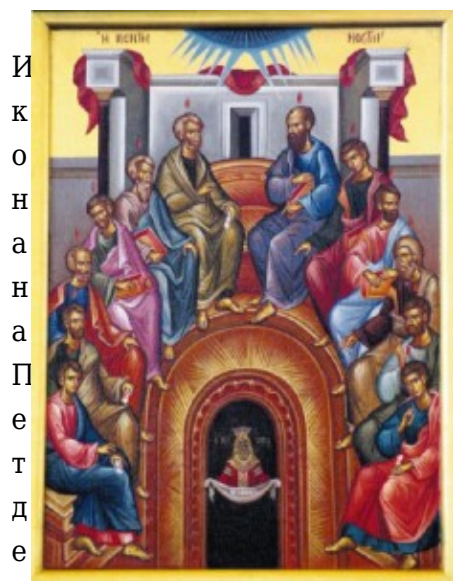
Автор: проф. к. б. н. Н. Маджуров, Списание „Духовна култура“, кн. 6/1994 г.

Източник: <http://www.bg-patriarshia.bg/>

---

## ПРЕДИ И СЛЕД КРЪЩЕНИЕТО - БЕСЕДИ С НОВОНАЧАЛНИЯ

### ЕДИНАДЕСЕТА БЕСЕДА



етница

- Няма защо да ходя в храма, мога да се моля и у дома.

- А молиш ли се у дома? Прости ми, ако греша, но подозирам, че говорейки така, ти нито в храма, нито у дома искаш да се молиш!

Работата даже не е в това, да се разсъждава, еднакво ли добре се молиш у дома, или в Църквата; но трябва да се знае, заповядал ли ти е Господ в неделните и празничните дни да се молиш преди всичко в храма, отколкото у дома?

А това Той е заповядал непременно, както искам да ти докажа. Ти помниш, че ние вече разсъждавахме за покоряването, с което ти си длъжен на Църквата и нейните пастири, получили властта си от Христа. Църквата ни повелява да присъстваме на богослужението всяка неделя и всеки празник. Знаеш ли, че шестият Вселенски събор е заповядал да бъде отлъчван от общение с Църквата този, който без крайна необходимост в три поредни недели не дойде в Божия храм? И тъй, с нерадението към общественото богослужение се престъпва църковния закон, а следователно и Божият закон.

Причината за този църковен закон е много важна – тя се заключава в самата необходимост от общественото богослужение. Ние живеем не само като отделни личности, но като християни сме длъжни да живеем и в религиозното общество. Това общество, като установено от Самия Бог, има необходимите задължения по отношение на Него. Най-първото задължение на това общество, или на християнската Църква, е всенародното богослужение, което се състои в това, всички верни, съединявайки се в Божиите храмове в дните, назначени от Самия Него или от Неговите Апостоли и техните приемници, да присъстват при Безкръвната жертва, принасяна в Литургията. Да отлъчваш себе си в тези тържествени часове от обществото на верните, значи по някакъв начин да се отказваш от званието на християнин и член на Православната църква.

Колкото повече осъзнаваш величието и Божествеността на Безкръвната жертва, принасяна за спасението на грешните, толкова повече ти ще разбереш колко престъпна е тази небрежност.

Литургията е средоточие на цялата християнска вяра. И може ли да бъде иначе? В Литургията присъства Сам Исус Христос, жив и прославен, в Своето богочовечество. Исус Христос – нашият Бог, извършва и възобновява в Литургията най-високото действие на Своя живот – Кръстната жертва!



Човекът с греховете си се е отлъчил от Бога, и тамянт на неговите молитвите станал нечист и осквернен. Но Исус Христос, Синът Божий, като се въчовечил, поправил това зло, като пострадал и вкусил смърт заради всички. Той ни е изкупил. Той ни е оживотворил чрез Светия Дух. Когато ние чрез благодатта сме съединени с Него, когато Неговият Дух оживява и освещава нашата душа, тогава ние имаме в себе си семето на вечния живот.

Ако при смъртта си се намираме в това спасително състояние, то за нас се отварят вратите на блажената вечност!

Безкръвната жертва в Литургията е същото, което е Кръстната жертва, продължаваща непрестанно в течение на вековете. Свещенодействащ е Самият Иисус Христос, видим на Голгота, невидим и изобразяван от свещеника пред олтара. Жертвата е същата – Иисус Христос на Кръста, Безкръвна и скрита в тайнството Евхаристия на жертвеника.

Нашият преблаг Спасител поискал всички хора да биха имали щастието да присъстват при височайшето действие на Своето изкупление и щото всеки да би могъл да получи благословението, което Той е принесъл на всички!

В Литургията, по време на възнасянето и освещаването на Светите Дарове, Иисус Христос отново принася Себе Си, на Бога-Отца за нас, благославя Го и Му благодари от наше име за нас, умолява Го за прощение, за което ние сме недостойни, заради нашите грехове, изпросва за нас всички дарове и благодеяния, които са ни потребни.

Същото чудо на милосърдието, което се е извършило на Тайната Вечеря чрез тайнствените думи на Иисус Христос, произнасяни днес от свещеника, се възобновява в нашите олтари – хлябът и виното се претворяват в истинско Тяло и Кръв Христови, само запазват вида си на хляб и вино, понеже нашата немощ не би могла да понесе да види Божественото Тяло и Кръв Христова.

Всичко, което в Литургията предшества освещаването на Даровете, е подготовка за Божественото Тайнство и изображение на най-главните събития от Христовия живот. В проскомидията се възпоменава Рождество Христово. В шествието с Евангелието (малкия вход) – проповедта на Спасителя. По време на Херувимската песен пренасянето на светите Дарове изобразява Господа, отиващ на доброволни страдания. След Символа на вярата се извършва Тайната вечеря. Първото явяване на светите Тайни ознаменува Христовото Възкресение, а последното явяване – Възнесението на Спасителя, обещал да пребъдва с нас всякога, сега и винаги, и во веки веков, амин. И помисли, приятелю, колко е престъпна небрежността и равнодушието към Божествената служба!

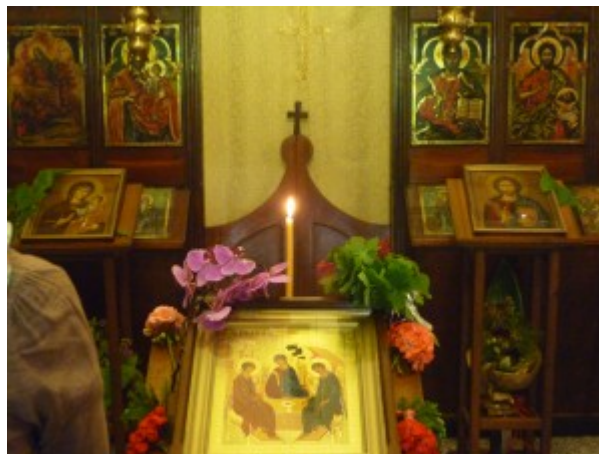
Идвай по-често с всички верни при Спасителя, Който свещенодейства във великото Тайнство заради нас. Той идва с вечна любов и благословение за теб – и ще останеш ли ти безчувствен към това, колко е необходим Той за твоето спасение, като се отдалечаваш от Него и предпочиташ пред Него празните знания на този суетен свят?

Посвети обаче неделните и празничните дни на служение на Бога, на изпросване на благодатта, която ще те направи да израстеш за вечния живот!

---

**ПЕТДЕСЕТНИЦА В ХРАМ "СВ.ПРОРОК  
ИЛИЯ"**

Днес на 31.05.2015 в храм "Св. пророк Илия" (кв. "Дружба"2), тържествена св. Литургия отслужи протоерей Димитър Москов. Особеността на Църковното богослужение в деня на Света Троица се състои в това, че литургията на този ден завършва с вечерня и по време на последованието ѝ Църквата коленопреклонно чете три специални молитви, съставени за този ден от свети Василий Велики (1). Свещенослужителят, коленичил на царските двери, с лице обърнато към богомолците, чете



специални молитви, с които изпросва изливането на обилни благодатни Божии дарове върху тях. Още от дълбока древност у нас тези молитви се наричат "Молитви на коленопреклонението" (2). Първата молитва е отправена към Бог Отец: да прости всички грехове на младостта в нашето незнание; да не ни изостави в старостта ни и да посети сърцата ни с благодат и ги утвърди в светите Свои закони; да ни събере в небесната Църква. Втората молитва е към Бог Син: да ни подаде дух на премъдрост, разум и страх Божий за достойни молитви към Него и за полезно за нас наставление в живота. И третата молитва отново моли Сина Божий да упокои всички починали с надежда за тяхното възкресение и да отслаби мярката на тяхното осъждане, а нас живите да благослови (1). Преди това, по време на пеенето на великия прокимен, свещенослужителят хвърля в храма клонки от орехово дърво. Те са символ на нетленните духовни цветя – на християнските добродетели, с които Св. Дух украсява душите на вярващите (2).

Деца от Неделното училище при храма, се запознаха с историята на днешния празник. В Неделното училище – групата за възрастни днешния урок бе върху беседа за Енорийската църква и енорияшите, за потребността от духовен живот, чрез участие в св. тайнства на Църквата, за потребността и организацията на социално-църковните дейности в енорията и за даровете на Св. Дух. По време на занятията курсистите даваха различни примери от Св. Писание по темата, от личен опит, както и от руския [православен филм "Притчи"](#), който бе част от миналогодишният учебен план. Поучителен пример от този филм бе даден от една от курсистките за това как се готвим да посрещнем Христос и кога Христос ни посещава, във връзка с посрещането на празниците Петдесетница и Св. Дух.

---

1) Из бележки към "Жития на светиите" от св. Димитрий Ростовски

2) Архимандрит Йоана, из [Литургика. Кратко ръководство за изучаване на православното богослужение](#)



---

## ЗАДУШНИЦА

Сегашната задушница се нарича петдесетнишка, понеже е в навечерието на големия празник Петдесетница, или черешова, защото вече е сезонът на черешите. По същество тя не се различава от другите подобни дни през годината. И сега е в сила препоръката на Църквата не само да идем в църква и на гроба, не само да раздадем обичайните неща – жито, хляб и други дребни „раздавки“, но и да си спомним за ония сред нас, които са нуждаещи се, и да им дарим нещо, от което те наистина имат нужда. „Молитвата, произлизаща от вярата“, по израза на св. апостол Яков, трябва да бъде придружена и от добри дела на милосърдие, без които вярата ни ще е мъртва декларация, както заявява същият апостол. Душите на нашите скъпи покойници са живи и те имат нужда от нашата жива вяра, възплътена в добри дела. На този ден Църквата се моли: *„Въдвори, Иисусе, като благосклонен Бог, в селенията на избраниците и в страната на живите благочестиво починалите, които Си приел! Озари ги с незалязваща светлина и ги удостой с Твоята небесна радост!“*



Бог да прости душите на всички покойници, а на нас да дава нови възможности за покаяние и живот според Неговите заповеди!

---

# СУЕВЕРИЯ СРЕД ДНЕСНИТЕ ХРИСТИЯНИ

## СУЕВЕРИЯ, СВЪРЗАНИ С ПОКОЙНИЦИТЕ

*Заради мъртвец не правете резки по снагата си и не чертайте по себе си букви. Аз съм Господ Бог ваш (Лев. 19:28)*



Траурните обреди днес са може би най-често извършваните. Но не защото повече хора умират, отколкото се раждат. А защото все по-рядко хората осъзнават важността на Тайнствата, и съответно, не пристъпват към тях. Например все по-рядко днес младите хора се венчават. Предпочитат да живеят на развратни начала (или както благовидно казват, на „семеини“). И все по-рядко хората съзнателно кръщават децата си (не се интересуват дали децата им ще са в Царството Христово или в ада, понеже не вярват нито в едното, нито в другото) (1).

Но смъртта е неизбежна. И от кумова срама викат „попа“ (2). Защото „такава е традицията“. Иначе „цяло село ще ги приказва“ (или махалата, или съседите). Не че вярват в задгробния живот. „Ама – мислят си, – какво ще кажат хората?“

Понякога се е случвало при някой свещеник да идват роднини на самоубиец и да го молят да направи опело (3), единствено „за да видят хората, че има поп“. И приемат отказа на свещеника като голямо оскърбление за себе си. Без да разбират защо не е прието да се прави църковен помен за съзнателни самоубийци, без да съзнават защо самоубийството е най-големият грях.

Как умират в масовия случай традиционно православните християни у нас? За жалост, като езичници. Без изповед, без свето Причастие, без подготовка за Вечността (4). Отиват там, откъдето няма връщане, с омърсени от греха души, с тежки пороци, непримирени със съвестта си и с Бога. Ще бъдат ли допуснати тези хора в Царството Христово, в Царството на светостта, чистотата и вечната правда?

Където няма правилна вяра в Бога, там често има силен страх от смъртта. В резултат на което

произлиза и неосъзнатият стремеж да се прогони мисълта за смъртта към периферията на съзнанието. Ето защо напоследък навсякъде се наблюдават толкова много опити да се замаскира страха от смъртта с хумористични предавания, комедии и анекдоти. Понякога дори има явно конщунствено отношение към смъртта, както и към мъртвото човешко тяло.

Някои казват: „Е, блазе му! Каква лека смърт му даде Бог: както си вървеше, падна и умря. Дано и аз така да умра, че да не се мъча!“. Други пък окайват: „Колко много се мъчи тоя човек преди да умре! Каква нещастна смърт! Защо Господ не го прибра по-бързо, ами го остави да се мъчи? Сигурно е много грешен.“

Това заблуждение е присъщо на „християните“, които не вярват в задгробния живот. А те никак не са малко, уви. Представите си за блажена и нещастна смърт те изграждат изцяло върху неверието си във вечността. Считат, че всичко приключва тук, на този свят. „Никой не се е върнал оттам – казват, – за да каже, има ли нещо“.

Ужасна заблуда! А истината относно смъртта е тъкмо обратна. В историята на Православната Църква **внезапната смърт винаги се е считала за Божие наказание** (5). Какво по-голямо нещастие от това грешния човек да умре неочаквано?! Както е бил потопен в суетните житейски дела и безгрижно се е ваял в любимите си пороци, изведнъж бива грабнат и изправен пред Божия съд, където ще се изрече страшната отсъда за душата му!

А когато човек претърпи болест или страдание преди да умре, това е знак на Божието милосърдие към него. Дава му се време да размисли за живота си, какви дела е вършил – добри или зли, да се покае за греховете си, да се примири със съвестта си и с Бога, да се изповяда, да се причасти и да отиде със спокойна и очистена душа в задгробния свят. Освен това, скърбите и страданията се допускат от Бога за очистване на християнина от някои негови грехове, и когато той безропотно ги понесе, това му се вменява за мъченичество. Такъв човек, очистен и подготвен отива при Бога, в Царството Христово.

Сред някои хора, които считат себе си за вярващи, битова суеверното схващане, че когато има покойник в къщата, може да се случи нещо лошо на близките му, т.е. може някой от тях да се разболее или да умре (6). И „за да не стане нещо лошо на живите“, както казват, тези хора вършат всевъзможни безсмислени действия, или направо казано – глупости.

Например, вземат парче керемиди и през нея забиват пирон в дюшемето под ковчег на покойника. Под прага на входната врата слагат усукани бяли и червен конец, а също и малки камъчета. Всички огледала в къщата се покриват с кърпи, както и телевизорът, за да не видят уж в тях душата на покойника. Не дават тялото на покойния да бъде в дома на близките.

Когато тръгне погребалното шествие, има „вещо лице“, което следи да не би някой да се обърне назад. След като изнесат ковчег с починалия, намазват с вар стената, близо да мястото, където е била главата на покойника, та ако до една година се прави ремонт на къщата, да не пада прах в очите на починалия (който отдавна е в гроба)!

При спускане на ковчег в гроба, „задължително“ всички (а най-вече роднините) се обръщат с гръб. Някои хвърлят пръст през глава, без да се обръщат, „за да не гледат мъртвеца“.

Цялото това ужасяващо езичество има и още по-отвратителни прояви: например, вземат жив

петел и му откъсват главата над гроба, преди да спуснат ковчега. В гроба слагат множество „предмети от първа необходимост“, а при един неотдавнашен случай в с. Змеево (Казанлъшко) покойникът е бил погребан не само с леглото си, но и с телевизор и акумулатор! На връщане от гроба в никой случай не минават по същия път, по който са дошли, „за да не им се случи нещастие“. А вече в дома на починалия не дават да се говори за него, а само за живите.

Суеверните нелепости обаче не свършват до тук. Четиридесет дни същите „християни“ ходят на гроба с бутилка вода и я разливат около него, а на 40-я ден я строшават, събират стъклата и ги заравят. И стриктно следят за изпълнението на тази безсмислица, да не би да пропуснат някой ден.

По време на панихидите най-напред се разстила на гроба една голяма софра. Всевъзможни ястия и питиета. Като се почне от бонбони, вафли и баници, и се стигне до кюфтета, кебапчета и твърд абкохол. От всичко това се събират парченца храна в чиния и се оставя на гроба, „да има какво да яде мъртвецът“, както казват. После забучват до паметника вилици, лъжици, цигари и всичко, което може да се забучи, и „преливат“ с вода, вино, ракия, бира, кока-кола и каквото още му дойде на ум на човек.

Отвратително! Но нека благочестивият читател да не ни се сърди за това, че изнасяме тези факти. Такава е нашата тъжна действителност! И ние, православните християни, сме длъжни да знаем това и да се пазим от всички тези езически безобразия!

Ако попитаме: „Кой ви каза да правите всичко това? От кои църковни или свещени книги го научихте? Покойникът няма нужда от такава храна, а от молитви и милостиня!“ – отговор няма. Съвременните хора трудно възприемат истините на вярата, защото *„богът на тоя век им е заслепил умовете“* (2 Кор. 4:4). Не могат да дадат разумно обяснение на безсмислиците, а въпреки това продължават да ги вършат, по силата на навика.

А това, което вършат, без да знаят, е остатък от древно езическо поверие, че душите на мъртвите могат да причинят зло на живите, и за да си отиде душата на покойника обратно в нейния си свят, тя трябва да бъде добре нагостена, за да се „откупят“ живите. В нашето объркано време, присъстващите християни са дошли уж да се молят за починалия, а в същото време по езически му „прогонват“ душата...

В потвърждение на гореказаното е и разказът на благочестивия Г. Б. от гр. Сандански, лично познат на братята от Зографския манастир, който през 2011 г. е присъствал на едно такова полуезическо погребение. Когато се връщали от горбищата обратно в къщата на покойника, той с изумление забелязал, че на пътеката е поставена лопатка жар, а хората трябвало да я прескачат и след това да се обръщат настрани с думите : „колко ни е добре без теб“ (т.е. колко им е добре без починалия)! Каква жестока и страшна подигравка с безсмъртната душа на покойника! И затова не е никак чудно, че по време на същото това погребение, след като Г. Б. и съпругата му през нощта чели Псалтир за починалия (което е благочестив християнски обичай), хората с недоумение после ги питали, какво е това, дето двамата са чели и каква е вярата, която изповядват!... Горко на „християнска“ България, ако „християните“ в нея са толкова далеч от християнството!

Много често хората оставят храна на гробовете. Но какво ще се ползва мъртвецът от яденето,

което му оставят на гроба? Нищо, разбира се! Тялото, което гние под земята, не се нуждае от ястия, а безсмъртната душа на починалия е нематериална и се храни с Божията благодат. Тя няма нужда от земни ястия, а от много молитви и милостини, извършвани в нейна памет, чрез които ѝ се опрощават греховете и се облекчава нейната задгробна участ.

Съществува и суеверието, че най-близките роднини на покойника не трябва да носят неговия ковчег, защото по този начин уж изразявали радостта си от смъртта му (7). Още една заблуда! Носенето на ковчега по-скоро изразява желанието да се послужи още веднъж (поне на тялото) на близкия човек. Ако пък разсъдим още по-надълбоко, то излиза следното: когато ковчегът бъде носен не от роднина, а от приятел, тогава (ако това суеверие би било вярно) той всъщност се радва на смъртта на покойника!? Но тогава „приятелят“ трябва да бъде незабавно изгонен, а ковчегът така или иначе накрая пак ще си остане при роднините...

Понякога хората питат, грях ли е, ако на панихидата се донесе и малко ракия за почерпка. Сама по себе си ракията не е грях. Но е грях, когато хората забравят за какво са отишли, напиват се и започват да се веселят. Тогава вече за никакво молитвено поменаване не може да става дума. Приемливо е да се изпие чаша вино, но там кадето панихидата се превръща в гуляй, това вече не е събрание на християни, а нещо съвсем рязлично.

Други пък отиват на панихидата само да се срещнат и да си побъбрят с роднините, или да си разкажат нещо за покойника. Те забравят, че любовта към починалия се състои най-вече в сърдечната им молитва за него. Понякога при прекомерна скръб също се наблюдава недуховно отношение и забравяне на молитвата. Човек (особено някоя по-чувствителна жена) може часове наред да ридае, да се предава на отчаяние, да фантазира ужасни картини на бъдещето, да плаче и да обвинява всичко и всички. Но ако същия този човек бъде помолен да отиде на църковна служба и да се моли за покойния, да прочете Псалтир, тогава той/тя бързо ще почувства и отегчение, и умора. Това е така, защото ненужните неща винаги се вършат без усилие, а това, което е наистина нужно и за покойника, и за нас, почти винаги е трудно.

Практически съвет към боголюбивия читател: когато той (или тя) лично организира панихидата/погребение, винаги трябва да се старае да се посъветва с благочестив свещеник, тъй като неговите съвети следва да предпазват от неволни грешки. Ако пък някой друг е организатор на погребението/панихидата, тогава трябва сърдечно да се молим за душата на покойния. И без да бъдем въвлечени в езически суеверия, препоръчително е и да не влизаме в ненавременни и яростни спорове с присъстващите (от което покойникът няма полза), а просто да се моли. Борбата със суеверията е продължителна и трябва да се извършва мъдро, с християнско търпение, в подходящото време и място.

Когато се молим от все сърце, Бог чува нашите молитви. И ако наистина обичаме нашите покойници, нека да го покажем и на дело, с молитви и милостиня. А не да участваме в безсмислени и суеверни „традиции“, от които Бог да пази и нас, и нашите ближни.

- 
1. Според сполучливия израз на съвременен свещеник, повечето днешни хора отхвърлят съществуването на ада като вид „недоброкачествена услуга“ от страна на Бога; услуга, която не съответства на съвременните изисквания за безопасност на потребителя.

Съществуването на рай снизходително се приема, но без Бог, тъй като Неговото близко присъствие пречи на „нормалното“ разглеждане, разхлабване и вкушване на останалите плодове на вечността.

2. За съжаление, много наши сънародници се изразяват точно така, по този неблагочестив начин. При йеромонах Йоан (Филипов) също е имало такъв случай.
3. Това е тъжната действителност. Твърде малко са православните християни в България, които завършват живота си по християнски – с изповед, с приемане на св. Причастие, с духовно напътствие, молитви и канон при излизане на душата от тялото, и след това, четене на Псалтир за упокой.
4. В църковното богослужение има много молитви, в които се молим за избавление от внезапна смърт. Например: „О, пресвета Господжо, Владичице Богородице! Избави ни от междоусобна бран, от внезапна смърт, от вражеско нападение...” (Молитва след Богородичния молебен канон); „Моли се, блажени, на Христа Бога, да се избавим от глад и пагуба, от внезапна смърт, от тайни прегрешения и от лукави помисли...” (Канон на преп. Серафим Саровски); „Избави, Богородице, от обхваналите ни трудности, беди и скърби, от всякакви различни недъзи, отравяне и чародеяния, от уроки от различни човеци и от внезапна смърт, молим се!” (Молебен за болен).
5. Откъде идва това схващане, никой не знае, а и обяснение не се търси. Има единствено суеверен страх от усещането за близкото присъствие на смъртта.
6. Виж. Архим. Августин (Пиданов).

Автори: йеромонах Висарион (Зograфски) и йеромонах Йоан (Филипов)

**Този текст се публикува по благословението на йеромонах Висарион (Зograфски)**

---

## **ЖИТИЯ НА СВЕТИИ ЗА 30.05.2015**

На 30.05.2015 отбелязваме паметта на:

Св. Преп. Исакий Далматски

Житие на Св. Преп.Исакий Далматски

[ЖИТИЕ НА СВЕТИ ПРЕПОДОБНИ ИСАКИЙ ДАЛМАТСКИ - 30052015>Житие на Св. Преп.Исакий Далматски](#)

---